

jasanezina zen, horregatik, kondena-
nak eredugarri horiek.

X. Amuriza: Oso planteamendu uti-
larioa zen gurea. Abade estatusare-
kin, urte batzuk bizi izan genituen
halako inpunitate batean, baina bage-
nekien hori amaituko zela. Nik garbi
nuen kartzelan amaituko nuela eta
huskeria batekin beharrean, ekintza
indartsu batekin nahiago.

Zamorako kartzelan

Arazo bat zegoen. Abadeek, Eliza-
ren araudiaren arabera, kondenak
komentuetan bete behar zituzten.
Alberto *Gabikaren* kasua izan zen
hori. 1964an atxilotu zuten homilia
“subertsibo bat” emateagatik eta
Palentziako Dueñaseko komentura
eraman zuten: hamalau mila fruta-
arbola, errekatxoa... “paradisu txiki
bat” dio berak. Kontua da jendea
erromesen modura joaten zitzaioela
bisitan: “*Gabika* ezagutzen ez zuen
amaren semerik ez zen Euskal
Herrian” dio Amurizak.

Aparatu frankistak ez zuen hura
errepikatzerik nahi eta konkordatu
bidez kartzela berezia sortu zuten
Zamoran, preso arrunt eta politik-
engandik bananduta. Egitura
horrek 1969tik 1976ra arte iraun
zuen eta bertatik hamarnaka elizgi-
zon pasatu ziren, gehientsuenak
Euskal Herrikoak.

**Zuek kartzelaratzeko baimena Cirarda
gotzainak eman behar zuen. Zuengana
jo zuen oniritzia eskatuz, kontzientzia
arazoak izan zituela uste al duzue?**

A. Gabika: Kontzientzia arazorik
bat ere ez. Esan zigun: “Nik badakit
zuek pribilejiorik ez dozuela nahi
eta baimena emotea nahi dozuela”.
Guk erantzun genion pribilejiorik
ez genuela nahi, baina berak agertu
behar zuela historiaren aurrean bai-
mena sinatu zuena bezala.

X. Amuriza: Eta sinatu zuen.

**Pribilejiorik ez zenuten nahi. Baina zein
ziren kartzela hartako baldintzak?**

J. Kalzada: Guk eskatzen genuen
beste presoekin batera egoteko.

X. Amuriza: Baina pribilejiorik ez
izateko eskari hori euren komenen-
tziara aplikatu zuten eta zigor doblea
izan zen: kartzela eta isolamendua.

Zergatik erabaki zenuten ihes egitea?

X. Amuriza: Zein izan zen argu-
mentu nagusia? Bestela barrura-
go ez gintuztela sartuko.

J. Naberan: Jon Etxabe eta biok
hasi ginen ihesaldia zelan egin pen-
tsatzen. Lehenengo horma gainetik
salto egin behar genuela eta gero
tunela egitea hobe zela...

Tunela egiteko urte eta erdi igaro
zuten eta zailtasunak hamaika izan
ziren: funtzionarioak entretenitu
beharra, hormaren zimendu azpitik
pasa, tunelari kurba eman, aterat-
zen zen lurra desagerrarazi, heze-
tasuna... Ihes egiteko kanpoko
laguntza ere izan zuten, *walkie-talkie*
baten bidez komunikatzen ziren
haiekin. Horrela jakin zuten garita-
ko argiak noiz pizten ziren, eta
horrela lotu zituzten garraioa eta
pisu-frankoak. Azkenean iritsi zen
eguna ihesbidea amaitu zutena.
Honela kontatzen du Amurizak:
“Ze alturan geunden ez genekien
eta badaezpada alanbre fin bat sar-
tzen genuen, astiro, sabaian. Hala-
ko batean ikusi nuen orratzaren
begia bezalako argitasun bat eta
Genesisean bezala egin nuen garra-
si: ‘Hemen jaut argi!’”.

Poztasunak gutxi iraun zien.
Den-dena prest zutela, ihes gaua
finkatuta, eta ilargi berria kontrola-
turik, “krudeltasun probidentzial
batek” erabaki zuen funtzionario
bat tunelaren ahoa ezkutatzaren zen
garbileku gelara joatea zuzen-zuze-
nean. Ezin izan zuten ezer egin.

Argitu al da inoiz zer pasatu zen?

A. Gabika.: Josu, zuk bazenuen
teoria bat...

J. Naberan: Kartzelako beste de-
partamentuko leihoetatik preso
komunek ikusten gintuzten eta
funtzionarioak jakinaren gainean
etorri zirenez, igual handik zerbait
esan zieten?

**Josu, Alberto eta Jon Etxabe egin
zineten ihesaren erantzule.**

A. Gabika: Etxabek kondenarik
handiena zuen, eta gu biok, kasuali-
tatez, zuloa aurkitu zutenean han
suertatu ginen. Bestela, agian denok
jasoko genuen zigorra eta horrela
egitea pentsatu genuen.

X. Amuriza: Hauek segurtasun han-
diko kartzela batera eraman zituzten
eta besteok zigor bat jaso genuen.
Baina hain zeuden susto handiarekin,
beste zulo bat bilatzen aritu zirela,
hura zulo faltsua zelakoan.

A. Gabika: Ez zuten sinesten,
zuloa bukatuta eta ihes egin gabe...

**Urte mordoxka pasa zenuten kartzela-
lan, gose greba eta protesta artean.
Zergatik erabaki duzue, justu orain,
hau guztia liburu batean kontatzea?**

X. Amuriza: Askotan esaten da
euskaldunok geuk egindakorik ez
dugula kontatzen. Kartzela enble-
matikoa izan zen, garrantzia izan
zuen, zergatik ez dugu kontatuko?

A. Gabika: Testigantza bat da, gero
ikusiko da jendearentzat interesan-
tea den edo ez. ■

www.argia.com/multimedia
helbidean, elkarriketaren diaporama.